

CZAS Solidarności

Dwutygodnik Regionu Środkowo-Wschodniego NSZZ „Solidarność”

Nr 23-24 (118-119) grudzień 2024

MALEŃKA PRZYSZŁA MIŁOŚĆ...

Każdy z nas czeka na pojawienie się pierwszej gwiazdy w wigilijny wieczór,
bo wiemy, że jest zwiastunem świątecznych, niezapomnianych chwil.
Boże Narodzenie to czas kiedy na ziemię przychodzi ogromna miłość
pod postacią maleńkiej Dzieciny.

Dzięki niej po raz kolejny odżywa w nas nadzieja i wiara,
że wokół nas będzie więcej zrozumienia, życzliwości
i my także staniemy się lepsi.

Życzymy wszystkim,
aby ten świąteczny czas napęłnił nasze serca spokojem i radością,
z których będziemy czerpać przez cały następny rok.

Marian Król

Przewodniczący
Regionu Środkowo-Wschodniego
NSZZ „Solidarność”

5-LECIE ORGANIZACJI SW W ZAMOŚCIU

W tym roku mija 5 lat od zarejestrowania Organizacji Zakładowej NSZZ „Solidarność” w Zakładzie Karnym w Zamościu. Z tej okazji, 15 listopada br., w Klubie Wspomnienie PRL-u w Zamościu odbyło się urodzinowe spotkanie członków organizacji. Jak przystało na jubileusz, nie zabrakło tortu i najlepszych życzeń.

Gości przywitał przewodniczący organizacji Paweł Ożóg, który mówił: – NSZZ „Solidarność” to nie tylko słowo czy nazwa – to MY, osoby tworzące zespół oparty na wzajemnej pomocy, wsparciu, zaufaniu i szacunku (...). Wszyscy mamy świadomość, że decydując się na zostanie funkcjonariuszem SW godzimy się na służbę pełną odpowiedzialności, często nieprzewidywalną i zarazem mało docenianą. Jesteśmy niewidocznym, bo ukrytym za murami, ale istotnym elementem społeczeństwa. (...) Będąc członkiem NSZZ „Solidarność” wspólnie dążymy do tego, aby pracować z pasją, a nie pod presją, co na pewno przełoży się na nasz stan psychofizyczny, zdrowie, efekty i satysfakcję z wykonywanej pracy. Każde kolejne deklaracje kandydatów do związku pokazują nam, że docenicie te nasze 5 lat działalności i nie były one daremne. Największą przyjemnością i nagrodą dla komisji jest to, że stoi w jednym szeregu z funkcjonariuszami, którym przyszłość służby oraz warunki pracy, bezpieczeństwo i relacje nie są obojętne. Wszy-

scy zaś powinni zadać sobie pytanie, czy mają moralne prawo do narzekania w sytuacji, kiedy sami nie działają w kierunku pozytywnych zmian, a tylko oczekują tego od innych?

Uroczystość przebiegła w fantastycznej atmosferze i była świetną okazją do rozmów, wymiany poglądów, uwag i spostrzeżeń, ale także formą od stresowania. Organizatorzy składają podziękowania wszystkim obecnym na uroczystości oraz członkom, którym nie udało się w niej uczestniczyć, a także sympatykom NSZZ „Solidarność”. Jak podkreślają, wszystko co dobre, szybko się kończy... więc i uroczystość przeminęła, pora zabierać się do dalszej pracy. Związkowcy obiecują, że zrobią, co w ich mocy, by rzetelnie i aktywnie realizować zadania Związku.

Red.

POMOCNICZY ŚW. MIKOŁAJA

Związkowcy z NSZZ „Solidarność” w Zakładzie Karnym w Zamościu znów zamienili się w pomocników św. Mikołaja. Od kilku lat funkcjonariusze i pracownicy Służby Więziennej przekazują prezenty dla dzieci wychowujących się w rodzinach, którymi opiekuje się Organizator Pieczy Zastępczej i Wspierania Rodzin w Zamościu. Podobnie było także w tym roku.

„Piecza Zastępcza” w Zamościu od kilku lat organizuje mikołajkową akcję charytatywną. Zbierane są słodycze, zabawki i książki, które następnie trafiają do podopiecznych rodzin zastępczych. Jak widać „Solidarność” troszczy się nie tylko o pracowników, nasi związkowcy mają otwarte serca i udowadniają, co znaczy zwykła, ludzka solidarność.

Red.

PUŁAWSKIE „AZOTY” ROZMAWIAJĄ Z ZARZĄDEM

fot.wikipedia

Związkowcy z puławskich „Azotów” i pozostałych firm grupy spotkali się 28 listopada br. w Tarnowie z zarządem. Rozmowy dotyczyły trudnej sytuacji zakładu i jego przyszłości.

Jak czytamy w piśmie skierowanym przez stronę związkową nie ma zgody na redukcję zatrudnienia, wypowiedzanie Układów Zbiorowych Pracy, zmianę systemów oraz czasu pracy, dalsze ograniczanie przywilejów socjalnych czy szykanowanie działaczy związkowych.

Oczekują od zarządu realnego dialogu, czyli uzgodnienia ze związkami zawodowymi jasnej i spójnej strategii, dotyczącej przyszłości Grupy Azoty S.A. Chcą również realnie uczestniczyć w realizacji strategii, mającej na celu ratowanie przedsiębiorstwa. Nie zgadzają się także na ratowanie spółki tylko kosztem pracowników, których realne wynagrodzenie zbliżyło się do minimalnego, a nie są oni winni tej sytuacji.

Związkowcy oczekują od zarządu podjęcia działań, które faktycznie mogą uratować firmę, a w szczególności zakazu importu nawozów i tworzyw z Rosji, Białorusi, Chin oraz krajów stosujących nierówną konkurencję, odejścia od szaleństwa Zielonego Ładu, odstąpienia od ETS II, a także zorganizowania spotkania z premierem Donaldem Tuskiem.

„Deklarujemy wsparcie w realizacji przedstawionych działań, równocześnie zapewniamy, że ochrona praw pracowniczych jest naszym głównym celem i kategorycznie będziemy go realizować.” – czytamy w zakończeniu pisma.

Oprac. na podst. solidarnosc-azoty.pulawy.pl

OBRONA BEZPIECZEŃSTWA ENERGETYCZNEGO POLSKI

Krajowy Sekretariat Górnictwa i Energetyki NSZZ „Solidarność” będzie protestował 9 stycznia 2025 r. w Warszawie przeciwko wyłączeniu węglowych bloków energetycznych. Związkowcy obawiają się, że spowoduje to utratę miejsc pracy oraz zagrazi bezpieczeństwu energetycznemu Polski.

Informację o manifestacji przekazała Organizacja Międzyzakładowa Lubelskiego Węgla Bogdanka. O szczegółach dotyczących wyjazdu do Warszawy będziemy informować na bieżąco.

Red.

fot.Fb NSZZ „S” LW Bogdanka

DEMONSTRACJA

LEŚNIKÓW

Leśnicy z całej Polski, w tym duża grupa pracowników Lasów Państwowych z naszego regionu, demonstrowali 6 grudnia w Warszawie. Protest przeciwko ograniczeniu gospodarki leśnej został zorganizowany przez „Solidarność” i inne organizacje związkowe, działające w Lasach Państwowych. Związkowcy ostrzegają, że w efekcie polityki prowadzonej przez resort środowiska w całym kraju zlikwidowane zostaną tysiące miejsc pracy.

Protest rozpoczął się przed siedzibą Generalnej Dyrekcji Lasów Państwowych, a następnie był kontynuowany przed budynkiem Ministerstwa Klimatu i Środowiska. Uczestnicy akcji podkreślali, że ograniczanie gospodarki leśnej jest dla Lasów Państwowych szkodliwe. – *Potocznie nazywa się to wycinką, ale to nie jest adekwat-*

na nazwa. My nie usuwamy drzew bezpowrotnie. Stosujemy cięcia pielęgnacyjne lub odnowieniowe. W ten sposób stwarzamy nowym drzewom warunki do rozwoju i pozyskujemy drewno przed jego naturalnym rozpadem. To drewno jest potem wykorzystywane w przemyśle – mówią związkowcy.

Podkreślają, że bez dostarczania drewna na rynek Lasy Państwowe nie będą instytucją „samofinansującą się”, czyli taką, jaką powinny być zgodnie z zapisami ustawy o lasach. – *Resort środowiska chce pozbawić Lasy Państwowe dochodów. Potem wytłumaczy społeczeństwu, że trzeba do nas dopłacać i może to być wstęp do likwidacji, czy prywatyzacji Lasów Państwowych – dodają.*

Leśnicy domagają się odwołania kierownictwa resortu środowiska: minister Pauliny Henning Kloski oraz wiceministra Mikołaja Dorożęły. – *Ci ludzie nie mają pojęcia o tym, co robią. Podejmują decyzje, których nie konsultują z leśnikami. Można odnieść wrażenie, że działają pod dyktando tzw. organizacji ekologicznych i lobbystów, którzy atakują Lasy Państwowe – podkreślają protestujący.*

Źródło: solidarnosckatowice.pl

PROTEST STRAŻY POŻARNEJ

Krajowa Sekcja Pożarnictwa NSZZ „Solidarność” ogłosiła akcję protestacyjną w PSP. Taką decyzję podjęto na posiedzeniu, 9 grudnia 2024 r. Powodem protestu jest brak spełnienia postulatów zgłoszonych w stanowisku związków zawodowych funkcjonujących w służbach podległych MSWiA 25 listopada 2024 r.

W przyjętej uchwale członkowie Rady KSP NSZZ „Solidarność” informują, że „w związku z brakiem ustosunkowania się do postulatów zgłoszonych w stanowisku związków zawodowych funkcjonujących w służbach podległych MSWiA 25 listopada 2024 r. Rada Krajowej Sekcji Pożarnictwa NSZZ „Solidarność” postanawia ogłosić ogólnopolski protest w Państwowej Straży Pożarnej”. Jednocześnie Rada przekształciła się w Komitet Protestacyjny.

W piśmie z 25 listopada związkowcy postulowali m.in. wzrost uposażeń funkcjonariuszy służb podległych MSWiA o 15 proc. od 1 stycznia 2025 roku oraz wzrost świadczenia mieszkaniowego dla funkcjonariuszy służb podległych MSWiA w wysokości i na zasadach obowiązujących w Siłach Zbrojnych RP oraz wprowadzenie do „Programu mo-

dernizacji na lata 2026-2029” mechanizmu podwyżek uposażeń funkcjonariuszy służb podległych MSWiA.

W myśl przyjętej uchwały strażacy skoordynują swoje działania z innymi związkami funkcjonującymi w służbach mundurowych.

Źródło: Tysol.pl

fol. Wikipedia

który dotychczas w ogóle nie funkcjonował.

„Wiemy, że droga przed naszymi kolegami i kolegami z Mir-Eko nie będzie łatwa, ale ich zaangażowanie oraz wsparcie naszej organizacji mogą przynieść realne zmiany” – podkreślają przedstawiciele „Solidarności” w Hrubieszowie.

Historia tej organizacji pokazuje, że nawet w najtrudniejszych sytuacjach można osiągnąć sukces. To kolejny dowód na to, że w jedności siła – a przynależność do „Solidarności” daje narzędzia i wsparcie, które mogą zmienić codzienność pracowników na lepsze.

I choć sytuacja wydaje się trudna, to znając zaangażowanie naszych związk

„SOLIDARNOŚĆ” W MIR-EKO

Organizacja Międzyzakładowa NSZZ „Solidarność” w PGKiM w Hrubieszowie zwiększyła zasięg swojej działalności. Do grona związkowców dołączyli pracownicy firmy komunalnej Mir-Eko w Mirczu. Do zorganizowania się w związku za-

wodowym zatrudnionych w spółce komunalnej zmusiły trudne warunki pracy i nieprzestrzeganie praw pracowniczych. Przed nowymi związkowcami batalia o regulaminy wynagrodzeń i stworzenie Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych,

którowców w Hrubieszowie, wierzymy, że na nowych członków NSZZ „Solidarność” czekają sukcesy negocjacyjne, a ich starania przyniosą wymierne korzyści zarówno dla pracowników, jak i całego zakładu za które oczywiście mocno trzymamy kciuki. **A.K.**

POMNIK BOHATERÓW WALKI O NIEPODLEGŁOŚĆ

Przy okazji pobytu u siostry w USA i na zaproszenie Michała Wrońskiego wziąłem udział w uroczystości odsłonięcia Pomnika Bohaterów Walki o Niepodległość po 1944-45 roku i „Solidarności”. Trochę długa nazwa, ale upamiętnia walkę Polaków po drugiej wojnie światowej o uwolnienie Polski spod komunistycznej i sowieckiej strefy wpływów.

Z Michałem Wrońskim miałem styczność na jednym ze spotkań Stowarzyszenia Represjonowanych w Stanie Wojennym w Lublinie. Był on przywódcą strajku w LZNS w Lublinie, po ogłoszeniu stanu wojennego aresztowany i inwigilowany przez SB wyemigrował do USA (Nowy Jork).

Dzień przed odsłonięciem pomnika w Doylestown, 21 września, odbyło się Forum Polonijne „Marsz do Solidarności”. Wzięli w nim udział między innymi o. Bogdan Olzacki – przeor amerykańskiej Częstochowy oraz Tadeusz Antoniak – przewodniczący

Komitetu Smoleńsko-Katyńskiego, głównego organizatora uroczystości.

Jako ostatnia głos zabrała Bogumiła Stec-Świdarska, zastępca przewodniczącego Zarządu Regionu Rzeszowskiego NSZZ „Solidarność”, która rzeczowo przedstawiła aktualne problemy NSZZ „Solidarność”. Dla obecnych było to coś nowego, gdyż „Solidarność” postrzegali jako ruch, który zrodził się w 1980 roku i trwał w ich pamięci do chwili wyjazdu z Polski w latach 1981-1989. Prawie nikt z nich nie wrócił do Polski, bo w USA znaleźli swój dom.

Forum Polonijne zakończył koncert pieśni patriotycznych, głównie z okresu „S”.

Prezydent Duda, w patriotycznym przemówieniu, nawiązał do poszczególnych dat upamiętnionych na pomniku. Podkreślił rolę JP II i Prezydenta Regana oraz Polonii Amerykańskiej, a przede wszystkim „Solidarności” w obaleniu komunizmu.

Pomysł zbudowania pomnika zrodził się w grudniu 2021 roku, podczas corocznych obchodów rocznicy wprowadzenia stanu wojennego w Sanktuarium Matki Bożej Częstochowskiej w USA. W budowę zaangażowali się Komitet Obchodów Rocznicy Katastrofy Smoleńskiej i Ludobójstwa Katyńskiego oraz ówczesny przeor Klasztoru oo. Pauli-

1981. Pod orłem umieszczono napis „**W HOŁDZIE TYM, KTÓRZY TWORZYLI SOLIDARNOŚĆ STAJĄC DO ZWYCIĘSKIEJ WALKI W OBRONIE WIARY, OJCZYZNY I GODNOŚCI CZŁOWIEKA, REPRESJONOWANYM, WIĘZIONYM I MORDOWANYM PRZEZ REŻIM KOMUNISTYCZNY. 2024.**”

Całość zwieńczona jest krzyżem i napisem Solidarność. Na bocznych ścianach pomnika umieszczone są dwie tablice, jedna poświęcona zamordowanemu księdzu Jerzemu Popiełuszko: „**BŁOGOSŁAWIONEMU MĘCZENNIKOWI KS. JERZEMU POPIELUSZKO 14.IX. 1947-19.X.1984 KAPELANOWI „SOLIDARNOŚCI” W PODZIĘCIE ZA POSŁUGĘ KAPLAŃSKĄ MODLITWY ZA OJCZYZNĘ W CZASIE ZNIEWOLENIA KOMUNISTYCZNEGO ORAZ EWANGELICZNE NAUCZANIE JAK ZŁO DOBREM ZWYCIĘŻAĆ**”, a na drugiej znajduje się cytata z przemówienia Jana Pawła II w polskim Sejmie: „Solidarność otworzyła bramy wolności w krajach zniewolonych systemem totalitarnym, zburzyła mur berliński i przyczyniła się do zjednoczenia Europy rozdzielonej od czasów II wojny światowej na dwa bloki. Nie wolno nam nigdy tego zatrzeć w pamięci” /św. Jan Paweł II, Sejm RP 11.VI.1999/.

Naprzeciwko pomnika znajduje się „Mściciel”, statua autorstwa nie żyjącego już Andrzeja Pityńskiego (1947-2020), poświęcona ofiarom zbrodni katyńskiej, odsłonięta 14 sierpnia 1988 roku.

Pomnik Bohaterów Walk o Niepodległość i Solidarność, odsłonięty 21 września 2024 roku, jest symbolem ich łączności z Ojczyzną. Młode pokolenie, ich dzieci i wnuki wtapiają się powoli w amerykańską rzeczywistość, ich polskość wyraża się w uczestnictwie w polskich mszach świętych, chrztach, komuniach i weselach w polsko-amerykańskim gronie.

Doznaliśmy niezwyklej gościnności i z tym wróciliśmy do Polski.

dr Józef Kaczor

W niedzielny pranek, w bazylice polonijnego Sanktuarium Matki Bożej Częstochowskiej w USA, tłumy oczekiwały na Mszę św., na którą przyjechał Prezydent RP Andrzej Duda z małżonką. Eucharystię celebrował ks. biskup pomocniczy Brooklynu Witold Mroziewski w asyście kilkunastu księży i Ojców Paulinów. W homilii zwrócił uwagę na postęp dzisiejszego świata, coraz bardziej odchodzącego od wiary i jedności społecznej oraz odniósł się do niezwyklej roli naszego papieża Jana Pawła II i Polonii Amerykańskiej.

Po Mszy św. tysiące osób udało się na cmentarz, gdzie Prezydent RP Andrzej Duda wraz z Januszem Kudelko i Tadeuszem Antoniakiem odsłonił pomnik, a biskup Witold Mroziewski go poświęcił.

nów w amerykańskiej Częstochowie o. Marcin Ćwierz. Dołączyło do nich Stowarzyszenie Freedom and Solidarity, które tworzą byli działacze NSZZ „S” ze Wschodniego Wybrzeża USA. W skład grupy założycielskiej weszli m.in. Michał Wroński i Wiesław Wierzbowski. Działanie tych organizacji, wsparte przez sponsorów, doprowadziło do powstania pomnika.

Idea powstania pomnika spotkała się z gorącym poparciem IPN w Polsce, a także samego Prezydenta RP Andrzeja Dudy. Pomnik to schody, gdzie nad polskim orłem i napisem BÓG HONOR OJCZYŻNA na poszczególnych stopniach znajdują się daty 1944-1945, 1956, 1966, 1968, 1970, 1976, 1980-

43 lata temu, w nocy z 12 na 13 grudnia 1981 r., wprowadzono stan wojenny. Władzę w Polsce przejęła junta wojskowa pod przywództwem gen. Wojciecha Jaruzelskiego. Celem reżimu komunistycznego było zniszczenie wielomilionowego ruchu „Solidarności”.

Lubelska Solidarność, jak co roku, zainicjowała obchody 43. rocznicy wprowadzenia stanu wojennego w Polsce. 13 grudnia br. w Lublinie oddano hołd ofiarom reżimu komunistycznego.

Już od samego rana w centrum Lublina przechodnie spotykali patrole ZOMO. Otarto także wystawę przygotowaną przez lubelski IPN, przybliżającą realia stanu wojennego. Punktem kulminacyjnym było ułożenie krzyża z biało-czerwonych zniczy pod Pomnikiem Konstytucji 3 Maja.

Przewodniczący Regionu Środkowo-Wschodniego Marian Król podziękował wszystkim, którzy co roku przychodzą na Plac Litewski oddać hołd ofiarom stanu wojennego. Zebrany towarzyszył chór z XXVII LO im. Zesłańców Sybiru w Lublinie.

W kościele pobrygidzkowskim w Lublinie odbyła się Msza św. w intencji Ojczyzny oraz za wszystkie Ofiary stanu wojennego. Na zakończenie uroczystości zebrani przeszli pod Światło Pamięci Ofiar Ko-

munizmu, gdzie zapalono znicze oraz pod pomnik bł. ks. Jerzego Popiełuszki, gdzie złożono kwiaty.

W uroczystościach rocznicowych w Lublinie wzięli udział represjonowani i internowani w stanie wojennym, związkowcy, przedstawiciele władz państwowych i samorządowych oraz organizacji społecznych.

Natomiast w niedzielę, 15 grudnia br., odbyły się także uroczystości w Tarnogrodzie, upamiętniające Józefa Gizę, górnika zamordowanego podczas pacyfikacji kopalni „Wujek”. Tradycyjnie zebrani modlili się podczas uroczystej Eucharystii, a na-

stępnie przeszli na cmentarz, gdzie złożyli kwiaty na grobie zamordowanego górnika.

W Tarnogrodzkim Ośrodku Kultury młodzież z Zespołu Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego im. W. Witosa w Różańcu przedstawiła montaż słowno-muzyczny „Co zrobimy a naszą wolnością?” Oprawę muzyczną uroczystości przygotowała Orkiestra Górnicza Lubelskiego Węgla „Bogdanka” S.A.

Wydarzenia przypominające bolesny czas stanu wojennego odbyły się także w oddziałach naszego regionu, między innymi przed bramą puławskich „Azotów” oraz w Tomaszowie Lub.

A. Kosierb

Tarnogród

Puławy

Tomaszów Lubelski

Stanowisko KK nr 8/24 z dnia 10.12.2024 w sprawie wolnej Wigilii

6 grudnia 2024 r. Sejm uchwalił nowelizację ustawy o dniach wolnych od pracy oraz niektórych innych ustaw. Jej podstawowym założeniem jest ustanowienie 24 grudnia dniem wolnym od pracy, również dla pracowników zatrudnionych w placówkach handlowych, którzy dotychczas w Wigilię Bożego Narodzenia pracowali do godz. 14.

Wprowadzeniu tego rozwiązania towarzyszy również zmiana art. 7 ustawy o ograniczeniu handlu w niedziele i święta oraz w niektóre inne dni, która przewiduje zwiększenie liczby niedziel handlowych poprzedzających Wigilię Bożego Narodzenia z dwóch do trzech. Jednocześnie do ustawy wprowadzono poprawkę Senatu, która przewiduje, że pracownik lub zatrudniony może wykonywać pracę w handlu oraz wykonywać czynności związane z handlem nie więcej niż przez dwie niedziele bezpośrednio poprzedzające Wigilię Bożego Narodzenia. W ocenie Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność” opisane wyżej zmiany w prawie są krzywdzące dla pracowników handlu, którzy zostali potraktowani przez ustawodawcę jak pracownicy drugiej kategorii. Osoby zatrudnione w tej branży jako jedyne będą musiały – w świetle przyjętych rozwiązań – odpracować Wigilię. Dla całej reszty społeczeństwa 24 grudnia został ustanowiony dniem w wolnym od pracy bez żadnych dodatkowych warunków. Senacka poprawka tylko z pozoru poprawia sytuację pracowników sklepów.

W rzeczywistości kompletnie nie uwzględnia realiów panujących w tej branży. Ustanowienie trzeciej niedzieli handlowej w grudniu przy jednoczesnym zastrzeżeniu, że dany pracownik będzie mógł pracować w dwie niedziele w tym miesiącu, najprawdopodobniej od początku będzie fikcją. Handel od lat zмага się z brakiem rąk do pracy. Gigantyczny deficyt kadrowy, widoczny szczególnie w grudniu podczas wzmożonego ruchu przed Świętami Bożego Narodzenia, sprawi najprawdopodobniej, że sieci handlowe, aby skompletować obsady sklepów w dodatkową niedzielę handlową, nie będą respektować przepisów prawa. Przyjęte rozwiązania sprawią, że łamanie przepisów będzie się opłacać sieciom handlowym. Istnieje także obawa, że ustawodawcy w przyszłości będą chcieli wprowadzać kolejne handlowe niedziele, niweczając ogromne dzieło NSZZ „Solidarność”, jakim było doprowadzenie do ograniczenia handlu w niedziele. Na to nie ma zgody Związku. Dlatego Komisja Krajowa NSZZ „Solidarność” stanowczo sprzeciwia się dyskryminacji pracowników handlu. Gorączka przedświątecznych zakupów nie może prowadzić do pracy ponad siły tej grupy zawodowej.

Stojąc po stronie pracowników handlu Komisja Krajowa NSZZ „Solidarność” mówi „tak” wolnej Wigilii, ale stanowczo „nie” dodatkowej niedzieli handlowej.

W kwestii Stanowiska nr 4/2024 Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego Województwa Lubelskiego z dnia 23.09.2024 w sprawie problemów szkolnictwa wyższego

Wojewódzka Rada Dialogu Społecznego Województwa Lubelskiego po uprzednim wysłuchaniu opinii przedstawicieli świata nauki (w tym przewodniczącej RSN, Rektorów UMCS, KUL, Politechniki Lubelskiej) i poszczególnych członków WRDS WL przygotowała długo oczekiwane przez stronę związkową stanowisko nr 4/2024, datowane na 23.09.2024 „w sprawie problemów szkolnictwa wyższego”. Podkreślono „negatywne skutki Ustawy 2-0 zwanej „Ustawą Gowina”, ograniczające demokrację w funkcjonowaniu szkół wyższych i powodujące dezintegrację środowiska akademickiego”. Po licznych dyskusjach zgodzono się z opinią środowiska akademickiego, „że po 6 latach funkcjonowania Ustawy 2-0 Minister winien przeprowadzić ewaluację i dokonać gruntownej oceny, które elementy funkcjonującego modelu uczelni się sprawdziły, a które nie, i które należy poprawić. Uznano, że należy przy tym przeprowadzić obiektywną analizę aktualnego stanu polskiej nauki i szkolnictwa wyższego w szczególności, w stosunku do potrzeb ujętych w kontekście zrównoważonego rozwoju kraju”.

W przyjętym stanowisku zauważono, że „odchodząc od partycypacyjnego modelu funkcjonowania szkół wyższych i jednostek naukowych na rzecz modelu biznesowego, ustawa niemal całkowicie wyeliminowała kolegialny udział środowiska akademickiego w zarządzaniu uczelnią, wprowadziła podmioty zewnętrzne do zarządzania uczelniami i znacząco zwiększyła uprawnienia rektorów. Pociągnęło to za sobą zmniejszenie niezależności i wiarygodności nauki, która stała się towarem, a nie wartością samą w sobie”. Zgodzono się ze stroną związkową, że „podejście biznesowe odebrało szkołom wyższym sprawczość i zaszkodziło realizacji społecznej roli innowatora kierunków rozwoju. Doświadczenia minionych lat wskazują, że przyjęty model funkcjonowania uczelni nie sprzyja osiągnięciu zakładanych ustawą celów podniesienia jakości badań naukowych i poziomu kształcenia. Postępująca pauperyzacja i marginalizacja nauczycieli akademickich oraz pracowników uczelni dodatkowo ogranicza wykorzystanie potencjału uczelni w kształtowaniu wiedzy i innowacji w środowisku”.

W przyjętym stanowisku WRDS WL wskazała na najważniejsze obszary modelu funkcjonowania uczelni wyższych wymagające zmian.

Są nimi:

1. Zbyt szeroki zakres umocowania rektora i ograniczona rola kolegialnych organów uczelni;
2. Nieefektywny model szkoły doktorskiej;
3. Respektowanie prawa do godziwego wynagrodzenia pracowników nie będących nauczycielami akademickimi (prac. adm. obsługi, bibliotecznych, technicznych i inni);
4. Nadreprezentatywny udział studentów w ewaluacji nauczycieli akademickich i zarządzaniu uczelnią;
5. Kwestia Rady Uczelni – określenie kompetencji i członkostwa;
6. Zasady komercjalizacji badań naukowych;
7. Ocena funkcjonowania ustawy;
8. Dystrybucja środków budżetowych;
9. Lista czasopism;

W kwestii dystrybucji środków budżetowych WRDS WL wyraziła zaniepokojenie, „że aktualna dystrybucja środków budżetowych przeznaczonych na finansowanie nauki i szkolnictwa wyższego nie jest zbieżna z deklarowanym zrównoważonym rozwojem kraju. Celem osiągnięcia zakładanych celów europejskiej polityki spójności i zrównoważonego, inteligentnego rozwoju postulowano szczególne zwiększenie dotacji dla ośrodków akademickich w najbardziej zacofanych gospodarczo regionach kraju, które – jak ośrodek lubelski – dysponują odpowiednio silnym potencjałem naukowym”.

Postulowano większe powiązanie uczelni prywatnych i publicznych, odejście od finansowania tzw. uniwersytetów flagowych, większe subwencje na szkolnictwo wyższe i naukę w regionach.

W związku z kontrowersjami dotyczącymi kryteriów oceny czasopism i wskazanym w komunikacie Ministra Nauki wykazem czasopism naukowych, WRDS WL postuluje powołanie zespołów weryfikujących tę listę czasopism.

Należy mieć nadzieję, że stanowisko WRDS WL zostanie wzięte pod uwagę przez Ministerstwo Szkolnictwa Wyższego i Nauki zanim nie będzie za późno.

Alina Rynio

Przewodnicząca RSN RSW NSZZ „Solidarność”

fot. pixabay

UPRAWNIENIA ZWIĄZKÓW ZAWODOWYCH W SFERZE BHP

Związki zawodowe korzystają z szerokich kompetencji w zakresie reprezentowania praw i interesów osób zatrudnionych. Jedno z kryteriów ich podziału opiera się na tym, czy dana kompetencja dotyczy sfery indywidualnej czy zbiorowej. W pierwszej grupie mieszczą się takie kwestie, jak np. prawo zajęcia stanowiska w przypadku zamiaru wypowiedzenia umowy o pracę czy rozpatrywania przez pracodawcę sprzeciwu pracownika od nałożonej kary porządkowej. W drugiej z kolei można przywołać chociażby uzgadnianie regulaminów pracy i wynagradzania czy też udział w ustalaniu zasad podziału środków zakładowego funduszu świadczeń socjalnych.

Także do sfery zbiorowych praw i interesów należy zaliczyć uprawnienia realizowane przez związki zawodowe w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy. Nie wymaga szerszego uzasadnienia stwierdzenie, że BHP, a dokładniej rzecz biorąc – przestrzeganie przepisów dotyczących tej materii, oraz dbanie o to, żeby w praktyce funkcjonowania zakładu pracy rzeczywiście pracownicy mogli czuć się bezpiecznie, jest jednym z kluczowych obowiązków pracodawcy. Nie może zatem dziwić fakt, że ustawodawca przyznał związkom zawodowym daleko idące uprawnienia dotyczące tego aspektu zatrudnienia.

Uprawnienia te można podzielić na dwie zasadnicze grupy – pierwsza obejmuje działania, które mogą bezpośrednio podejmować same organizacje związkowe, a druga to te, w których struktury związkowe działają poprzez inne podmioty.

Pierwsza grupa znajduje generalne oparcie w art. 26 pkt 3 ustawy związkowej, w myśl którego do zakresu działania zakładowej organizacji związkowej należy sprawowanie kontroli nad przestrzeganiem w zakładzie pracy przepisów prawa pracy, a w szczególności przepisów oraz zasad bezpieczeństwa i higieny pracy (warto zauważyć, że w przepisie tym mowa jest o zakładowej organizacji związkowej, czyli tej strukturze związkowej, która funkcjonuje na szczeblu konkretnego pracodawcy).

Najbardziej praktycznym wyrazem realizacji powyższego uprawnienia jest rozwiązanie przyję-

te w art. 29 tego samego aktu. Przyznaje on organizacji zakładowej prawo wystąpienia do pracodawcy z wnioskiem o przeprowadzenie odpowiednich badań w razie uzasadnionego podejrzenia, że w zakładzie pracy lub w miejscu wyznaczonym przez pracodawcę do wykonywania pracy zarobkowej występuje zagrożenie dla życia lub zdrowia osób.

Z kolei najbardziej charakterystycznym uprawnieniem z zakresu BHP polegającym na działaniu strony związkowej poprzez inne podmioty jest bez wątpienia kierowanie działalnością Społecznej Inspekcji Pracy i współdziałanie z Państwową Inspekcją Pracy (art. 20 pkt 4 ustawy związkowej).

Szczegółowe zasady określające sposób kierowania SIP przez organizacje związkowe (oraz takie kwestie jak struktura SIP, jej szczegółowe kompetencje czy też uprawnienia samych społecznych inspektorów pracy) reguluje z kolei ustawa z 24 czerwca 1983 r. o Społecznej Inspekcji Pracy (t.j. Dz.U. z 2015 r., poz. 567 ze zm.).

Do tej grupy można również zaliczyć fakt, że w skład komisji BHP (powoływanej przez pracodawców zatrudniających więcej niż 250 pracowników, a której zadaniem jest m.in. dokonywanie przeglądu warunków pracy, okresowej oceny stanu bezpieczeństwa i higieny pracy, formułowanie wniosków dotyczących poprawy warunków pracy, czy też współdziałanie z pracodawcą w realizacji jego obowiązków w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy) wchodzi przedstawiciele pracowników, w tym społeczny inspektor pracy (art. 237¹² Kodeksu pracy).

*Dr Jakub Szmit,
specjalista z zakresu
prawa pracy*

ORZECHY WŁOSKIE

„Twardy orzech do zgryzienia” mówimy, gdy na naszej drodze pojawia się poważny problem, stąd może nie najszcześniejsze skojarzenie. Jednakże orzechy (owoce zamknięte w twardej, zdrewniałej owocni) to produkty spożywcze o wysokiej wartości odżywczej i jedne z najzdrowszych przekąsek. Powinny na stałe zagościć w naszej diecie!

Przyroda oferuje nam wiele orzechów, ale w Polsce jednymi z najbardziej popularnych są orzechy włoskie. To produkty spożywcze o niezwykle wysokiej wartości odżywczej. W 100 g orzechów włoskich znajdziemy ok. 654 kcal. Nie eliminuje ich to jednak z naszej diety. Ważne, aby wybierać te bez dodatku soli, cukru, miodu czy tłuszczu i zjadać ich odpowiednią ilość w ciągu dnia.

Mimo swojej kaloryczności to nieocenione źródło takich substancji prozdrowotnych, jak: wysokowartościowe białko (15 g/100 g), tłuszcz, węglowodany, błonnik, witaminy (A, C, E, z grupy B: B1, B2, B3, B6, B9) i minerały (wapń, żelazo, magnez, fosfor, potas, cynk, sód). Stanowią źródło kwasu alfa-linolenowego (ALA), będącego prekursorem kwasów omega-3 (już 3 orzechy pokrywają dzienne zapotrzebowanie).

Spżywane regularnie w odpowiedniej ilości chronią układ krążenia (obniżają poziom złego cholesterolu i ciśnienia krwi, działają przeciwzapalnie, zmniejszają lepkość krwi i tendencję do powstawania zakrzepów), mają działanie przeciwnowotworowe (kwas fenolowy i elagowy wiążą i unieszkodliwiają substancje rakotwórcze), wzmacniają układ nerwowy (poleca się osobom przemęczonym, żyjącym w stresie, mającym kłopoty ze snem czy nadpobudliwym), poprawiają pracę mózgu (usprawniają procesy myślowe), łagodzą dolegliwości żołądko-

fot.pixabay

we (właściwości bakteriobójcze, grzybobójcze, przeciwzapalne i odtruwające, są pomocne przy zatruciach lub biegunkach) i wspierają leczenie reumatoidalnego zapalenia stawów.

Orzechy włoskie mają niski indeks glikemiczny, dlatego bez obaw mogą spożywać je diabetycy. Godny uwagi jest niezwykle aromatyczny olej z orzechów włoskich (zimnotłoczony, nierafinowany) o bogatym smaku, dobrze komponujący się z sałatkami, sosami i deserami. Już 1 łyżka oleju zaspokaja dzienne zapotrzebowanie organizmu na nienasycone kwasy tłuszczowe. UWAGA: Podgrzany traci swoje właściwości.

Prozdrowotne właściwości wykazują także liście orzecha. Można z nich przygotowywać napar, skuteczny w niwelowaniu nadpotliwości (moczenie stóp, kąpiele) lub leczeniu żylaków i hemoroidów (przemywanie, nasiadówki, okłady).

Wyciąg z orzecha włoskiego jest popularnym składnikiem kremów i maseczek do twarzy do cery tłustej lub trądzikowej (działanie przeciwbakteryjne) oraz do skóry dojrzałej (zapobiega nadmiernej utracie wody, dodaje skórze energii i pobudza procesy regeneracyjne), a także kosmetyków do włosów przetłuszczających

się lub ze skłonnością do wypadania. Ponadto juglon (barwnik znajdujący się w liściach, łupinach i korzeniach orzecha) wykorzystuje się do produkcji balsamów i kremów brązujących.

Maseczka pilingująca

Do ok. 5 dag obranych, drobno zgniecionych orzechów dodajemy ciepłe mleko, by powstała gęsta papka. Mieszymy z 2 łyżkami miodu i czekamy aż orzechy napęcznieją. Nakładamy na twarz i dekolt na ok. 10 min. Przed spłukaniem wykonujemy delikatny masaż okrężnymi ruchami.

UWAGA: U niektórych osób orzechy mogą powodować silną reakcję alergiczną, a nawet doprowadzić do zagrażającego życiu wstrząsu anafilaktycznego.

Niniejszy tekst nie ma aspiracji do zastąpienia kontaktu Czytelnika z lekarzem, ma natomiast charakter informacyjno-edukacyjny. Autorka żywo interesuje się tematem i zachęca do poszerzania wiedzy z tego zakresu oraz bezwzględnego konsultowania jej przed zastosowaniem ze swoim lekarzem.

Szeptunka

ŻARTY na deser

Starszy mężczyzna jedzie 150 km/h swoim wymarzoną Kawasaki H2 i patrząc w lusterko dostrzega jadącą za nim policję. Przyspiesza do 200, do 300... i nagle myśli: Dobra, jestem już na to za stary, po czym zjeżdża na pobocze i czeka.

Policjant podchodzi do niego, spogląda na zegarek i mówi: – Za 15 minut kończę zmianę. Jeśli poda pan dobry powód, dlaczego jechał tak szybko, jakiego jeszcze nie słyszałem, to pana puszcza.

Mężczyzna patrzy na policjanta i mówi: – Moja żona uciekła wiele lat temu z policjantem i myślałem, że wiezie ją z powrotem.

Policjant odszedł, życząc kierowcy miłego dnia.

*

Mężczyzna myje swój samochód, wyciera, przytula i ze smutkiem go głaszcząc. Sąsiad go pyta:

– Sąsiadzie, sprzedajesz swój samochód?

– Nie, moja żona zrobiła prawo jazdy.

*

Mąż dzwoni do żony i od razu zadaje pytanie:

– Kochanie, z czym była dzisiaj zupa?

– Z sekretnym składnikiem – odpowiada żona.

– To go wyjaw, bo lekarze nie wiedzą, co robić...

*

Latem farbuję włosy na jasny kolor, a zimą na ciemniejszy. Jesienią uczyłam w przedszkolu i pewnego dnia, świeżo po przefarbowaniu, czterolatka spojrzała na mnie i z przerażeniem wydusiła:

– Co się stało z pani włosami?

– Jestem jak drzewo. Jesienią zmieniam kolor.

Zamilkła na chwilę, pomyślała i zapytała:

– A zimą... jest pani bez włosów?

*

Etapy życia:

– do 25 roku życia – człowiek przesadnie młody,

– do 30 roku życia – bardzo młody
– między 30 a 40 – po prostu młody,

– od 41 do 60 – wciąż młody,

– po 60 roku życia – młody, ale bez przesady.

*

Sobotnie spotkanie u znajomych. Panowie w salonie grają w brydża. Panie zebrały się w pokoju obok i obgadują swoich mężów.

– Mój mąż to jest leń!

– Mój mąż to jest leń i brudas!

– A mój mąż to jest leń, brudas i syfilityk!!

Zapada cisza. Ogólna konsternacja. Z salonu dobieg głos męża:

– Kochanie, tyle razy ci tłumaczyłem, że nie syfilityk, tylko filatelista!

*

Stoi facet na parapecie jedenastej piętra z zamiarem skoku, ale jednak stwierdził, że jest za wysoko i chciał się wycofać. Niestety

potknął się i wypadł. Leci i krzyczy:

– Boże spraw żebym przeżył, nie będą pił, palił, przeklinał i kłamał.

Spadł, podniósł się, otrząpał i powiedział:

– Człowiek w szoku to takie głupoty gada...

*

Spotyka się dwóch mężów:

– Słyszałem, że twoja żona rozbiła twoje nowe porsche. Stało jej się coś?

– Jeszcze nie, zamknęła się w łazience...

*

Sądzony jest gość podejrzany o morderstwo. Są poszlaki, ale nie ma trupa. Adwokat rozpoczyna przemowę:

– Szanowni przysięgli! Mam dla was niespodziankę – w ciągu jednej minuty drzwi do tej sali przekroczy człowiek, którego uważa się za zamordowanego przez mojego klienta.

I popatrzył na drzwi. Przysięgli, zdziwieni, także się wpatrywali. Minęła minuta i druga, ale nic się nie stało. W końcu adwokat mówi:

– Istotnie, nie byłem szczerzy. Ale patrzyliście z oczekiwaniem na drzwi. To oznacza, że macie wątpliwości co do winy mojego klienta. Dlatego wnioskuję o rozstrzygnięcie tych wątpliwości na jego korzyść, czyli o uniewinnienie.

Przysięgli udali się na naradę. Po jakimś czasie wracają i ogłaszają werdykt – winny!

Zaskoczony adwokat pyta:

– Ale dlaczego? Przecież wszyscy widzieliśmy, jak wpatrywaliście się w drzwi!

Przewodniczący rady odpowiedział: – My się wpatrywaliśmy, ale pański klient nie.

*

– Dlaczego nie uratował pan żony gdy tonęła?

– Nie wiedziałem, że tonęła. Krzycała jak co dzień.

*

Rozmawia dwóch znajomych:

– Podobno szukasz żony, i to przez biuro matrymonialne. Ile ofert już dostałeś?

– Setki!

– I co pisać?

– Weź pan moją...

Biura Regionu Środkowo-Wschodniego NSZZ „Solidarność”
ul. Królewska 3, 20-109 Lublin, tel. 81/532 08 11, www.solidarnosclublin.pl

Przewodniczący Zarządu Regionu – Marian Król

III piętro, pok. 39; tel. wewn. 16, tel. kom. 502 610 469, e-mail: sekretariat.lublin@solidarnosc.org.pl

Zastępca Przewodniczącego ZR, Skarbnik – Marek Wątorski

III piętro, pok. 34; tel. wewn. 26, tel.kom. 502 610 479, e-mail: skarbnik.lublin@solidarnosc.org.pl

Sekretarz ZR – Dorota Mazurek

III piętro, pok. 39; tel. wewn. 18, tel.kom. 500 029 992, e-mail: sekretarz.lublin@solidarnosc.org.pl

Sekretariat

III piętro, pok. 39, tel. wewn. 16, e-mail: sekretariat.lublin@solidarnosc.org.pl

Biuro projektów

III piętro, pok. 35, tel. wewn. 31, e-mail: projekt.lublin@solidarnosc.org.pl
pok. 36, tel. wewn. 21, e-mail: rzecznik.lublin@solidarność.org.pl

Dział Organizacyjny

III piętro, pok. 33, tel. wewn. 11, e-mail: organizacja.lublin@solidarnosc.org.pl
czas.lublin@solidarnosc.org.pl

Biuro Informacyjne ZR/ Redakcja

III piętro, pok. 33, tel. wewn. 34, e-mail: biuletynzr@gmail.com

Dział Prawny

II piętro, pok. 30A, tel. wewn. 14, 13, e-mail: prawnik.lublin@solidarnosc.org.pl

Dział Rozwoju Związku

II piętro, pok. 21, tel. 601 837 720, 796 723 322, 502 273 448

Księgowość

Biuro Optima, tel. 794 905 656, e-mail: ksiegowosc1@biuro-optima.eu
dyżur w Regionie – środa, godz. 12:00-15:00. II piętro, pok. 25

Dział Szkoleń

niski parter, pok. 5, tel. wewn. 20, e-mail: zbp.lublin@solidarnosc.org.pl

Archiwum

niski parter, e-mail: czas.lublin@solidarnosc.org.pl